

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİ İLE DİĞER BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Zekai PEHLİVAN¹ Ferhan KONUKMAN²

Geliş Tarihi: 01. 03. 2004
Kabul Tarihi: 10. 05. 2004

ÖZET

Bu araştırmanın genel amacı; beden eğitimi öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin problem çözme becerisindeki algılama düzeyleri arasındaki farkı analiz etmektir. Araştırmanın örneklem grubunu; 194 beden eğitimi öğretmeni ile 118 diğer branş öğretmeni (sosyal bilgiler, fen bilgisi, felsefe ve yabancı dil grubu) olmak üzere toplam 312 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler, 1982 yılında P.P Heppner ve C. H. Petersen tarafından geliştirilen ve özgün adı "Problem Solving Inventory, Form-A (PSI-A) olarak adlandırılan ve altı alt ölçekten oluşan ölçek yardımıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde t testi ve F testi kullanılmıştır. Ölçekten alınan toplam puanlar bakımından branş ve cinsiyet değişkeni açısından gruplar arasındaki farklılık önemli bulunmamıştır ($p>0.05$). Medeni durum değişkeni açısından puanlar arasındaki farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Alt ölçeklerden "aceleci yaklaşım" ve "kaçıngan yaklaşım" açısından gruplar arasındaki farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Problem çözme becerisini algılama yönünden toplam puan bakımından beden eğitimi öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri arasında önemli bir farklılık bulunmamasına rağmen, beden eğitimi öğretmenlerinin ortalamaları diğer gruba göre düşük bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin bu konuya yönelik eğitimlerine daha fazla önem verilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi Öğretmeni, Problem Çözme

COMPARING THE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS AND THE OTHER BRANCH TEACHERS IN THE ASPECT OF PROBLEM SOLVING

ABSTRACT

To analyze the difference of perception levels of the physical education teachers and the other branch teachers. The sample group of the research is containing the 194 physical education teachers and 118 the other branch teachers (social sciences, science technology, foreign language) totally 312 teachers. Data had been collected by the help of the scale contains six under scales improved by P. P. Heppner and C. H. Petersen (1982) and originally called "Problem Solving Inventor, Form-A (PSI-A)". For data analyzing; t test and F test had been used. The difference between the groups had not been found sensible ($p>0.05$). The difference between the scores which had been taken in the aspect of the marital status had been found sensible ($p<0.05$). Although a sensible difference has not been found between the physical education teachers and the other branch teachers in the direction of comprehending the capacity of problem solving, the average of physical education teachers had been found low compared with the other group. Should be given more importance to educate the physical education teachers.

Key Words: Physical Education Teacher, Problem Solving

GİRİŞ

Problem denilince genelde "organizmanın hazırdaki tepkilerle çözemediği durumlar" (1) veya "bir şeylerin aksaması ve rahatsızlık yaratması" anlaşılır. Ancak, "rahatsızlık duymama" ve "aksaklığı görememe" daha ciddi bir sorun olarak algılanmaktadır. Karşılaşılan sorunları çözememe veya farkında olmama, sorunlarla birlikte yaşama ve onu kanıksamayı beraberinde getirir (2). İnsanoğlunun varoluşundan beri karşılaştığı oluşumlar ve gerçekler, çeşitli sorunların çözümünü gerektirmiştir. Sorunlar, kaynaklarına göre basit veya karmaşık, kısa veya uzun süreli olabilir. Bununla birlikte ekonomik, duygusal ve bedensel sorunlarda insan hayatında varolur ve bu değişik sorun türleri birbirleriyle etkileşerek daha da karmaşık sorunlara dönüşebilirler (3). Günlük yaşantıda karşılaşılan sorunların bir kısmını farkında olmadan

¹ Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

çözer, bir kısmının çözümünde de yanılıya düşebiliriz. Dolayısıyla her sorun, yeni bir öğrenme aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Edison'un dediği gibi, "asla umutsuzluğa düşmem. Çünkü her yanılığ, ileriye doğru atılmış yeni bir adımdır."

Peale tarafından (4) olumlu düşünme gücü, kendine güven ve bilişsel etkinlik, karşılaşılan sorunları çözmede önemli kişisel özellikler olarak belirtilmiştir. Bireyler sorunlarla karşılaştıklarında önceki bilgi ve deneyimlerinden yararlanır. Ancak, önceki deneyimlerimiz bizlere yardımcı olabileceği gibi engeller de yaratabilir (3). Gagne'ye göre sorun çözme en karmaşık zihinsel beceridir. Süreç olarak sorun çözme sınamaya-yanılmadan, içgörü kazanmaya ve neden-sonuç ilişkilerini bulmaya kadar uzanan işlemleri içermektedir (5). Sorun çözen kişi yalnızca önceki öğrendiklerini kullanmakla kalmaz, yeni öğrenmeler de gerçekleştirir (1, 6).

1960'lı yıllardan beri çeşitli araştırmalar, kişilik ve sportif performans arasındaki ilişkiyi araştırmışlar ve sporcuların spor yapmayanlara göre farklı kişilik özelliklerine sahip olduğu görülmüştür (7). Spor yapanların spor yapmayanlara göre daha bağımsız, objektif ve daha az endişeli olmak gibi farklı kişilik özelliklerine sahip olduğu da kabul edilmektedir (8, 9). Sporla ilgilenen kişilerin daha fazla sorunla karşı karşıya kaldığı da bir gerçektir (10).

Son yıllarda, öğretmenlerin sorunlar karşısındaki yaklaşımları ve mesleki anlamda konularına yönelik sorun çözme biçimleri hakkında, öğretim etkinliği üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Öğretmenlerin sahip olduğu deneyim, mesleki süreleri ve ilgi alanları, öğretmenlerin öğretim biçimlerini ve sorunlara yaklaşımlarını etkilediği bulunmuştur (11, 12). Bununla birlikte, öğretmenlerin sınıf yönetimindeki etkinlik derecesi ve farklı yaşlardaki öğrenciler hakkındaki mesleki deneyim ve birikimleri de sorunlara yaklaşım ve uygulamaları etkileyebileceği ileri sürülmüştür (13, 14). Görüldüğü gibi, bu araştırmalar, öğretmenlerin sorun çözme becerileri, öğretim etkinliğine yönelik gösterdikleri davranış biçimleri ve alanlarına yönelik özel öğretim yöntemleri üzerine yoğunlaşmıştır.

Pragmatist eğitim anlayışına göre; okullarda çocuğa bir sorunun nasıl çözüleceğini öğretme yerine, "çözüm bulma becerisi kazandırma" amaçlanmaktadır (15). Bu amaç, sorun çözme ile ilgili yöntem ve tekniklerin geliştirilmesini sağlamıştır. Sorun çözme yöntemi bilimsel yöntemle eş tutulmaktadır. Dolayısıyla bilimsel düşünebilen ve sorunlara bilimsel bir yaklaşımla bakabilen davranış edinmiş bireyler yetiştirmek önem kazanmaktadır (1, 2).

Bu çalışmanın genel amacı; beden eğitimi öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin (sosyal bilgileri, fen bilgileri, felsefe ve yabancı dil grubu) sorun çözme beceri düzeyleri konusunda kendilerini nasıl algıladıklarını açığa çıkarmak ve bir karşılaştırma yapmaktır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma, Mersin il merkezindeki ortaöğretim okullarında görev yapan ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Formatör Beden Eğitimi Öğretmeni Kursuna katılan toplam 194 beden eğitimi öğretmeni ile 118 diğer branş öğretmeni (sosyal bilgiler, fen bilgisi, felsefe ve yabancı dil grubu) olmak üzere toplam 312 öğretmen ile yapılmış, ancak değerlendirmeye 302 öğretmen alınmıştır.

Araştırmada kullanılan veriler; P.P Heppner ve C. H. Petersen (1982) tarafından geliştirilen ve özgün adı "Problem Solving Inventory, Form-A (PSI-A)" olarak adlandırılan ve bireyin problem çözme becerileri konusunda kendini algılayışı niteliyi taşıyan ve Türkiye'ye uyarlaması 1993 yılında Nail Şahin, Nesrin H. Şahin ve Paul Heppner tarafından yapılan ölçek yardımıyla toplanmıştır. 35 maddeden oluşan ölçeğin iç tutarlık katsayısı Cronbah Alfa: .88 ve test yarılama yöntemi ile yapılan güvenilirlik katsayısı ise .81 olarak bulunmuştur. Geçerlik çalışmasında ise, ölçeğin toplam puanı ile Beck Depresyon Envanteri arasındaki korelasyon katsayısı .33 ve STAI-T toplam puanı arasındaki korelasyon katsayısı ise .45 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğe dönük yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin "Aceleci Yaklaşım", "Düşünen Yaklaşım", "Kaçıngan Yaklaşım", "Değerlendirici Yaklaşım", "Kendine Güvenli Yaklaşım" ve "Planlı Yaklaşım" olarak altı alt faktörden oluştuğu bulunmuştur. Ölçekten alınan toplam puanların yüksekliği, bireyin problem çözme becerileri konusunda kendisini yetersiz olarak algıladığını göstermektedir. Ölçekten alınabilecek puan ranjı 32-192 arası olarak belirlenmiştir (16). Verilerin analizinde frekans dağılımı (f), yüzdeler (%), t-testi ve F testi istatistik teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Betimsel İstatistikler

Tablo 1'de araştırmaya katılan beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin cinsiyet açısından istatistiksel analizleri verilmiştir.

Tablo: 1. Araştırmaya katılanların cinsiyet ve branş açısından sayısal verileri.

Cinsiyet	Beden Eğt.		Diğer		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Erkek	154	79.4	54	45.8	208	66.7
Bayan	40	20.6	64	54.2	104	33.3
Toplam	194	62.2	118	37.8	312	100,0

Sd: 1; X^2 : 37,317; $p < 0.05$ (Önemli)

PEHLİVAN, Z., KONUKMAN, F., “Beden Eğitimi Öğretmenleri İle Diğer Branş Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerisi Açısından Karşılaştırılması”

Tablo 1’de araştırmaya katılanların %62,2’si beden eğitimi öğretmeni, % 37,8’i de diğer branş öğretmenleridir. Araştırmaya katılanların %66,7’si “erkek”, % 33,3’ü de “bayan” olarak bulunmuştur. Cinsiyetlerin branşlara dağılımı istatistiki olarak önemli bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablo 2’de araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri ve diğer branş öğretmenlerinin hizmet yılları açısından sayısal dağılımları verilmiştir.

Tablo: 2. Araştırmaya katılanların branşlarına göre hizmet yılı açısından dağılımı

Hizmet yılı	Beden Eğt		Diğer		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
1-5 yıl	29	14,9	18	15,3	47	15,1
6-10 “	57	29,4	24	20,3	81	26,0
11-15 “	44	22,7	23	19,5	67	21,5
16-20 “	49	25,3	28	23,7	77	24,7
21 + “	15	7,7	25	21,2	40	12,8
Toplam	194	62.2	118	37.8	312	100,0

Sd: 4. $X^2:13.092$, $p<0.05$

Tablo 2’de araştırmaya katılanların hizmet yılı açısından %15,1’i “1-5 yıl”, %26,0’ı “6-10 yıl”, %21,5’i “11-15 yıl”, %24,7’si “16-20 yıl” ve %12,8’i de 21 ve üstü yıl olduğu bulunmuştur.. Dağılım istatistiki olarak ($p<0.05$) düzeyinde önemli bulunmuştur.

Problem Çözme Becerisini Algılamaya Yönelik Bulgular.

Tablo 3’de araştırmaya katılan beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin problem çözme becerisi ölçeğinden aldıkları toplam puanların analizi verilmiştir.

Tablo: 3. Branş açısından problem çözme becerisini algılama düzeylerinin toplam puan açısından analiz sonuçları

Branş	n	X ve SS	Sd	t değeri	P
Beden Eğt.	188	79,35±15,5	300	0,949	$p>0.05$ (önemsiz)
Diğer	114	77,55±16,81			

Tablo 3’de araştırmaya katılan öğretmen gruplarının ölçekten aldıkları toplam puan açısından problem çözme becerisini algılama düzeyleri arasındaki fark istatistiksel olarak önemli bulunmamıştır ($p>0.05$). Ancak toplam puanlara sayısal anlamda bakıldığında problem çözme becerisi açısından beden eğitimi öğretmenlerinin aleyhine bir sonuç çıktığı söylenebilir.

Tablo 4’de araştırmaya katılan beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin cinsiyet açısından problem çözme becerisi algılama ölçeğinden aldıkları toplam puanların analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo: 4. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre problem çözme becerileri düzeylerinin toplam puan üzerinden analiz sonuçları.

Kaynak	Sd	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
Temel Etki	2	480	240	.935	$p>0,05$ Önemsiz
Çift Yönlü Etkileşim	1	128	128	.499	$p>0,05$ Önemsiz
Hata	298	76533.72	256.825		
Toplam	301	77142.2	256,286		

Tablo 4’de grupların problem çözme beceri düzeyleri cinsiyet açısından toplam puan üzerinden karşılaştırıldığında; gruplar arasındaki fark önemli bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo: 5. Öğretmenlerin medeni durumlarına göre problem çözme becerisi algılama düzeylerinin toplam puan açısından analiz sonuçları.

Kaynak	Df	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
Temel Etki	2	1331,99	665,99	2,658	$p>0,05$
Çift Yönlü Etkileşim	1	1149,9	1149,9	4,590*	$p<0,05$ Önemli
Hata	298	74660,25	250,54		
Toplam	301	77142.2	256,286		

Medeni Durum	n	X	SS	t değeri	P
Beden Eğt. Evli	150	77,65	14,07	2,240*	p<0,05 önemli
Beden Eğt. Bekar	38	86,11	18,94		
Toplam	188	79,35	15,50		
Diğer Evli	97	77,91	17,54	2,320*	p<0,05 önemli
Diğer Bekar	17	75,53	12,10		
Toplam	114	77,55	16,81		
Toplam Evli	247	77,75	15,49		
Toplam Bekar	55	82,84	17,71		
Toplam	302	78,67	16,00		

*p<0,05 Önemli

Tablo 5’de gruplar medeni durumları açısından toplam puan bakımından karşılaştırıldığında; temel etki bakımından önemsiz, ancak, çift yönlü etkileşim bakımından incelendiğinde “bekar” beden eğitimi öğretmenleri ile “evli” olan beden eğitimi öğretmenlerinin ortalamaları arasındaki fark “evli” olan beden eğitimi öğretmenlerinin lehine önemli bulunmuştur (p<0,05). Aynı şekilde “evli”-“bekar” değişkeni açısından bakıldığında da yine iki değişken arasındaki fark önemli bulunmuştur (p<0,05).

Tablo 6’de araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet yıllarına göre problem çözme beceri düzeylerinin analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo: 6. Öğretmenlerin hizmet yıllarına göre problem çözme becerileri düzeylerinin analizi

Kaynak	Df	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
Temel Etkiler	5	1669,69	333,94	1,318	p>0,05 Önemsiz
Çift Yönlü Etkileşim	4	1511,39	377,85	1,492	p>0,05 Önemsiz
Hata	292	73961,11	253,29		
Toplam	301	77142,2	256,29		

Tablo 6’da gruplar hizmet yılları açısından karşılaştırılmış hem temel etki ve hem de çift yönlü etkileşim açısından problem çözme beceri düzeyleri ortalamaları arasındaki farklılık önemli bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 7’de grupların alt ölçeklerden elde ettikleri puanların karşılaştırmalı analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo: 7. Grupların alt ölçeklerden aldıkları puanların analizi

Alt ölçek alanı	Branş	n	\bar{X} ve SS	Sd	t- değeri	Önem
Aceleci Yaklaşım	Beden Eğt	189	28,31±5,64	301	2,078	P<0.05 * Önemli
	Diğer	114	26,91±5,74			
Düşünen Yaklaşım	Beden Eğt	190	10,06±3,70	302	0,902	p>0.05
	Diğer	114	9,66±3,81			
Kaçıngan Yaklaşım	Beden Eğt.	194	10,99±3,94	310	1,675	P<0.05 * Önemli
	Diğer	118	10,25±3,94			
Değerlendirici Yaklaşım	Beden Eğt.	193	6,62±2,91	309	0,855	p>0.05
	Diğer	118	6,32±3,15			
Kendine güvenli Yaklaşım	Beden Eğt.	190	12,74±4,27	302	-1,157	p>0.05
	Diğer	114	13,43±6,15			
Planlı Yaklaşım	Beden Eğt.	191	7,78±3,46	303	-1,184	p>0.05
	Diğer	114	8,28±3,66			

*p<0,05 (önemli)

Tablo 7’de gruplar alt ölçekler açısından karşılaştırıldığında “aceleci yaklaşım” ve “kaçıngan yaklaşım” alt ölçeklerinden elde edilen ortalamalar arasındaki farkın beden eğitimi öğretmenlerinin aleyhine önemli olduğu (p<0,05), “düşünen yaklaşım”, “değerlendirici yaklaşım” ve “kendine güvenli yaklaşım” alt ölçekleri açısından ise gruplar arası farklılık önemli bulunmamıştır (p>0,05).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Sorun çözme becerisi konusunda genel olarak gruplar arasındaki farklılık istatistiksel olarak önemli bulunmasa da ($p>0.05$) toplam puan üzerinden elde edilen sonuçların; beden eğitimi öğretmenlerinin aleyhine daha düşük bir düzeyde bulunmuş olmasının nedeni (Tablo 3); beden eğitimi öğretmenlerinin son yıllarda öğretmenlik mesleğinde ve ders konularında yoğunlaşmadıkları, mesleki deneyimlerini ve bilgi birikimini artırıcı olaylarla daha az karşılaşır olmaları biçiminde yorumlanabilir.

Diğer yandan, bekar beden eğitimi öğretmenlerinin ölçekten aldıkları toplam puanın düşük olması (Tablo 5) son yıllarda (1992-93 yılından itibaren) beden eğitimi öğretmeni yetiştiren okulların sayısının birden artması sonucu olarak, uygun aday seçimi ve eğitimlerinin yetersizliğinden kaynaklandığı biçiminde açıklanabilir.

Grupların ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanlar incelendiğinde (Tablo 7); "aceleci yaklaşım" boyutunda beden eğitimi öğretmenlerinin aleyhine bir sonuç çıktığı ve istatistik olarak da önemli bulunduğu görülmektedir (Bed. Eğt. Öğtr: X: 28,31±5,64; Diğer: X: 26,91±5,74). Bu sonuç; beden eğitimi öğretmenleri karşılaştıkları bir sorunu çözmeye belirli bir strateji uygulamadıkları, sabırlı ve soğuk kanlı davranışlar sergilemedikleri biçiminde yorumlanabilir.

Yine, ölçeğin alt boyutlarından "kaçıngan yaklaşım" boyutunda da elde edilen puan beden eğitimi öğretmenlerinin aleyhine bir durum göstermektedir (Bed. Eğt. Öğtr: X: 10,99±3,94; Diğer: X: 10,25±3,94). Bu durum, beden eğitimi öğretmenleri bir sorunla karşılaştıklarında sorunu görmemezlikten gelme, sorunun farkında olamama ve sorunu çözme konusunda deneyim yetersizliğine bağlı olarak güven eksikliğinden kaynaklandığı biçiminde açıklanabilir.

Sonuç olarak, bu araştırmada, beden eğitimi öğretmenleri; sporcu geçmişleri, sosyalleşmeleri ve aldıkları eğitimin sonucunda, sportif bir yaşam biçimiyle iç içe olduklarından dolayı, diğer öğretmen gruplarına göre karşılaşılan sorunları çözme beceri düzeylerinin olumlu yönde farklı olduğu öngörüsünü destekler nitelikte bulgular toplam puan üzerinden elde edilememiş olması; beden eğitimi öğretmenlerinin bir olay karşısında algılama, analiz yapma ve bir senteze ulaşıp değerlendirme yapabilme becerisi açısından diğer branş öğretmenlerine oranla daha düşük seviyedeki bireylerin yaptığı bir meslek grubu olarak algılanmasını söylemek bu aşamada olası görülmemektedir. Ancak ölçekten alınan puanların düşük çıkmasına karşın aşağıdaki önlemlerin alınması önerilebilir;

- Beden eğitimi öğretmeni yetiştiren kurumlar öğretim stratejilerinde araştırma-inceleme ve problem çözme yöntemlerine daha fazla yer vermelidirler.
- Problem çözme bilgi birikimiyle orantılı olduğu için, beden eğitimi öğretmenleri hem alanlarıyla ilgili ve hem de genel kültür alanında daha fazla bilgi sahibi olacak, deneyimlerini artıracak önlemler alınmalıdır.
- Beden eğitimi öğretmeni yetiştiren kurumlara daha az öğretmen alımı yapılarak nitelikli bir eğitim verilmelidir.
- Genel bir yargıya varılabilmesi için daha geniş kapsamlı araştırmaların yapılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Açıkgoz, K. Ü., *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası, 1996
2. Yıldırım, R., *Öğrenmeyi Öğrenmek*. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1988
3. Cüceloğlu, D., *İnsan ve Davranışı: Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitapevi, 1993
4. Peale, N.V., *Olumlu Düşünmenin Gücü*. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1997
5. Demirel, Ö., Ün K., *Eğitim Terimleri: Açıklamalar, Türkçe-İngilizce, İngilizce-Türkçe Sözlük*. Ankara: Şafak Matbaası, 1987
6. Altun, M., "İlköğretimde Problem Çözme Öğretimi". *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı: 147, 2000
7. Geron, D., Furst, P., Rotstein, P. Personality of athletes participating in various sports, 1986
8. Fox, R.H., *Sport Psychology: Concepts and Applications*. Boston, MA: McGraw-Hill, 1998
9. Tiryaki, Ş., *Spor Psikolojisi*. Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi, 2000
10. Barut, Y., Yılmaz M., "Beden Eğitimi ve Spor Bölümüne ve Eğitim Fakültesine Devam Eden Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Uluslararası I. Spor Bilimleri Kongresi Bildirileri*. 26-27 Mayıs 2000, Ankara: Gazi Üniversitesi, 290-297, 2000
11. Enis, C., A model describing the influence of values and context on student learning. In S Silverman C. D. Ennis (Eds.), *Student learning in physical education: Applying research to enhance instruction* (pp.127-147). Urbana Champaign, IL: Human Kinetics, 1996
12. Katkat, D., Mızrak, O., "Öğretmen Adaylarının Pedagojik Eğitimlerinin Problem Çözme Becerilerine Etkisi". *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı: 150, 2000
13. Figley, G.E., "Determinants of attitudes toward physical education". *Journal of Teaching in Physical Education*, 4, 229-240, 1985
14. Tanehill D., Romar, J.E., O' Sullivan, M., England., "Attitudes toward physical education: Their impact on how physical education teachers make sense of their work". *Journal of Teaching in Physical Education*, 13, 407-421, 1994
15. Gutek, G. L., *Eğitime Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar*. (Çev: Nesrin Kale), Ankara: Pegem Yayınları, 1997
16. Savaşır I., Şahin, H. N., *Bilişsel-Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 1997